

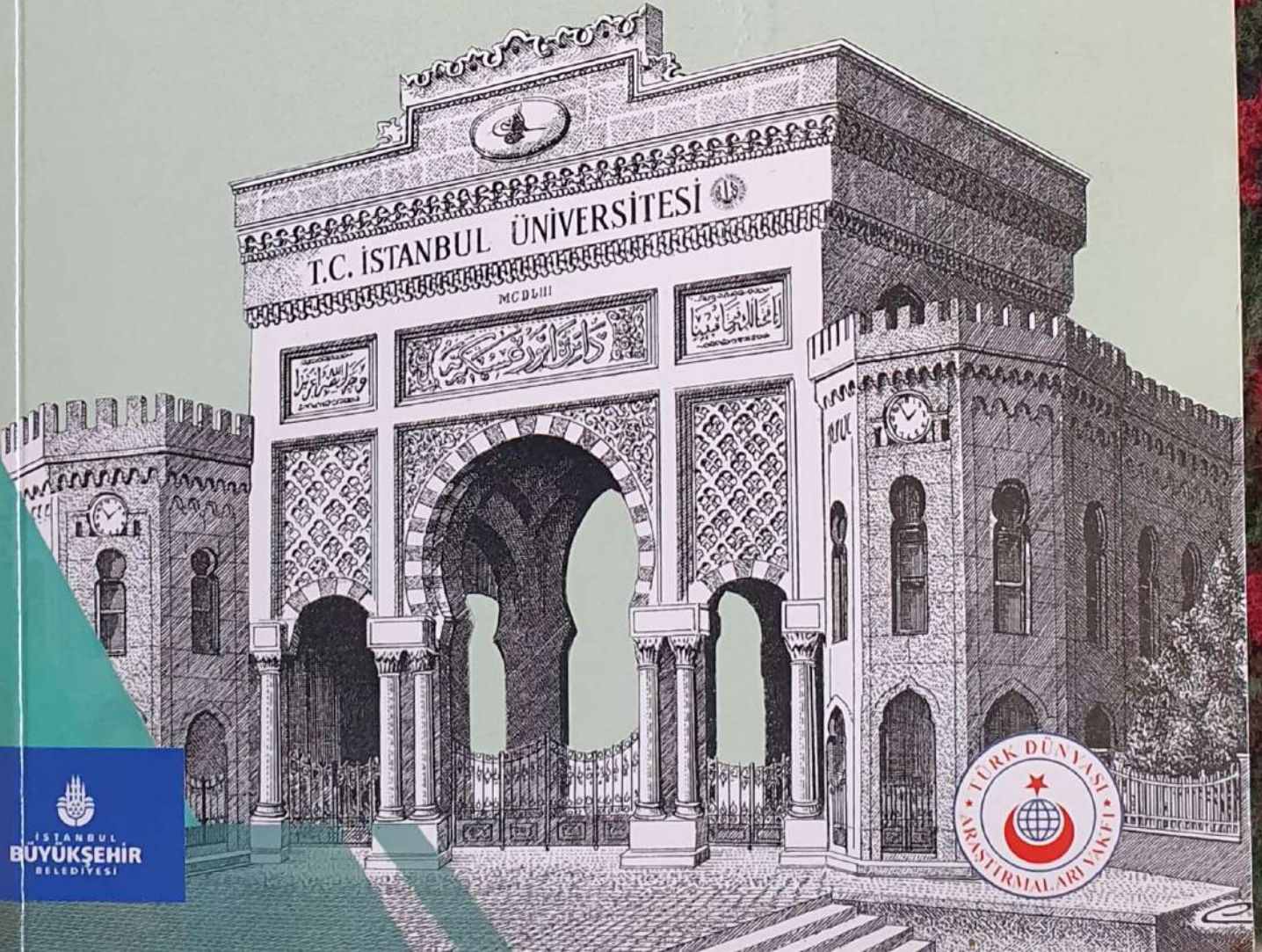

3. ULUSLARARASI AVRASYA ÇALIŞMALARI SEMPOZYUMU
"Avrasya'da Bilim ve Teknoloji Öncüleri"
PROF. DR. FUAT SEZGİN'İN ANISINA

3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON EURASIAN STUDIES
"Pioneers Of Science And Technology In The Eurasia"
IN MEMORY OF PROF. DR. FUAT SEZGIN

17-19 Temmuz 2019
İstanbul - Türkiye

17-19 July 2019
Istanbul - Turkey

Aysulu MOLDASSANOVA - Bakhyt UTEPOVA - Sabira MATAY - Zhanar ABIKENOVA	
Kazakistan'da Bilimsel ve Teknik Gelişme ve Yenilikçi Politika	24
Scientific and Technical Development and Innovative Policy in Kazakhstan	25
Ayşe Hilal Tuztaş HORZUMLU	
Divan-ı Lügat'it Türk'te İnsan Hayvan İlişkisi	26
Human - Animal Relationship in Diwan Lughat Al-Turk	27
Akzharkin TOREGELDİEVA	
Didaktik Felsefi Eserleri - Halk Eğitimi - Eğitimin Temeli.....	28
Didactico - Philosophical Verses - The Basis for People's Educational Activities.....	29
Bahar TAYMAZ	
Cengiz Aytmatov'un "Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek" Hikayesinin Erginleme Töreni Bağlamında Antropolojik Analizi	30
Anthropological Analysis of Chingiz Aitmatov's Novella "Spotty Dog Running Along the Seashore" in the Context of Initiation Ritual	31
Bakytgöl KULZHANOVA	
Oğuz ve Kıpçak Dillerine Ait Fonetik ve Leksikolojik Özellikler (Orta Asırdaki Türk Yazılı Eserler Temelinde)	32
Phonetic and Lexicological Properties of Oghuz and Kipçak Languages (Based on Turkish Articles in the Middle Age)	34
Bereket KARIBAYEV	
Kazak Hanlarının Tarihi Rolü (XV-XVII. Yüzyıllar)	36
The Historical Role of the Kazakh Khans (XV-XVII Centuries)	37
Diana NİKOGLO	
Maria Maruneviç'in Gagauzolojiye Katkıları	38
The Contribution of Maria Marunovich to the Development of Gagausology	39
Dilfuza ALIMOVA	
Avrasya Bilim Tarihinde Biruni Antropolojisinin Yeri ve Önemi	40
The Place and Importance of Biruni's Anthropology in the History of Eurasian Science	41
Derya Adalar SUBAŞI	
Prof. Dr. Fuat Sezgin'in Gas Adlı Eserinde Arap Edebiyatı'nın Önemli Konuları ve Kaynaklarına Dair Görüşleri	42
Fuat Sezgin's Gas and His Views on Important Topics and Sources of Arabic Literature.....	43
Eun Kyung JEONG	
Park, Jong-Hee'nin Semaoul Hareketi Hakkında Tarihsel Bir İnceleme	44
A Historical Review on Park, Jong-Hee's Semaoul Movement	45
Evdokiya SOROÇANU	
Gagauz Dili ve Lehçelerinin İlk Araştırmacıları	46
First Researchers of Gagauz Language and of Its Dialects.....	47
Furkan YUCAK	
Avrasya'daki Öncü ve Yeni Çalışmalar Doğrultusunda Kazak Türkçesi ve Türkiye Türkçesindeki Ortak Akrabalık Terimleri Üzerine	48

KAZAK HANLARININ TARİHİ ROLÜ (XV-XVII. YÜZYILLAR)

Bereket KARİBAYEV*

Öz: Makalede, XV-XVII. yüzyıllarda Kazak Hanlığı tarihinde özel bir rol oynayan tarihi şahsiyetler olan Kazak hanlarının tarihi rolü ele alınacaktır. Kazak hanlığının kuruluş döneminden Kazak halkının etnik topraklarının oluşumunun sona ermesine kadar olan tarihsel zaman aralığı, hanlık tarihinde birkaç döneme ayrılır. Bunlar, hanlığın kuruluş, güçlenme, zayıflama, tekrar canlanma ve etnik bölge oluşumunun son dönemleri olarak adlandırılır. Sonraki dönemler, ülke ve toprak bütünlüğünün korunmasına ilişkin dönemlerdir. Kazak Hanlığı bu dönemlerde, iktidardaki hanedanının çeşitli temsilcileri tarafından yönetilmiştir. Birçok durumda, farklı yöneticilerin kişisel nitelikleri, kamu politikasının başarıya ulaşmasına yol açmıştır. Hanlığın oluşumunda Kerey ve Janibek Han'ın ileri görüşlü düşünceleri ve kullandıkları taktiksel yöntemler zafere ulaştırırken, Burındık Han ile Kasım Han'ın Sırderya nehri boyundaki şehirler ile kışlık otlaklar için Maverannehr'deki Timur Hanedanı temsilcileri ile yaptıkları açık savaşlar, etnik bölgeleri oluşturma aşamasında elde edilen büyük başarılar olarak görülmüştür. Bu iki hanın askeri savaş sanatı, cesaret ve kahramanlık nitelikleri ile liderlik özellikleri Ortaçağ yazılı kaynaklarında yer almıştır. XVI. yüzyılın 20-30 yıllarındaki Mamaş, Tahir, Buydaş, Ahmet ve Toğım Hanların kişiliklerindeki ileri görüşlülük ve bilgelik, özel kişilik özelliklerinin eksikliği, hanlığın zayıflamasına yol açmıştır. Haknazar Han'ın iktidara gelmesiyle, hanlığın yeniden canlanma dönemi başlar. Haknazar Han'ın cesaret ve kahramanlık, komuta ve organizasyonel, uzlaşma ve devletçilik nitelikleri bu sürecin temelini oluşturur. Bu süreç, Şirgay Han'ın iki yıllık iktidarlığında duraksamasına rağmen, oğlu Tauke Han zamanında devam etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Han, Hanlık, Devlet, Siyaset, Kazak Halkı, Yetki, Güç.

* Prof. Dr., Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Bilimler Akademisi Üyesi, El Farabi Kazak Milli Üniversitesi, Kazakistan Tarihi Bölümü Başkanı, Almatı, Kazakistan (bereket.bk64@gmail.com).

THE HISTORICAL ROLE OF THE KAZAKH KHANS (XV-XVII CENTURIES)

Bereket KARIBAYEV

Abstract: The author mentioned in the report the historical role of the Kazakh khans of the XV-XVII centuries in the history of the Kazakh Khanate. The historical period between the formation of the Kazakh Khanate and the end of the formation of the Kazakh people as an ethnic divided into several stages in the history of the Khanate. The period of the formation of the Kazakh khanate, the period of the khanate's strengthening, the period of the khanate's weakening, the period of revival and the end of the formation of the ethnic territory. The subsequent periods known as to refer to periods for the protection of the integrity of the country and the land. At different stages of the history of the Kazakh Khanate, various representatives of the ruling family dominated. In many cases, personal qualities of individual rulers have led to the success of public policy. Courage and tactical methods used by Kerey and Zhanibek khans in the formation of the Khanate were victorious and open wrestling with the representatives of the timurids in Mawerenahr, led by Burundyk khan and Kassym Khan to the Syrdarya River and winter pastures was an outstanding achievement in the formation of an ethnic area. Courage and heroic and commanding qualities of these two khan's martial arts and personalities have been reflected in medieval record data. In the 20-30s of the XVI century, the lack of clarity and genius, personality traits in the personalities of Mamash, Takhir, Buidash, Ahmet and Togim led to the weakening of the Khanate. During these years, the Kazakh Khanate has lost all the achievements. The reign of the Khanate begins with the arrival of Khaknazar Khan, son of Kasim Khan. The courage and heroism, command and organizational, dealing and statehood qualities of Khaknazar Khan are the basis of this process. Although this process delayed by Shygay khan at his periods of two-year rule, but at the time of his son Tauekel continued to develop. Historical personality traits of Tauekel Khan bring significant achievements in his policies and struggles with Nogay Horde, the Kingdom of Moscow, the Siberian Khanate, and the Shibanit Dynasty in Mawerenahr, with the Shagatay dynasty in Eastern-Turkestan and Kalmyks. Thus, in the last years of the XVI century, thanks to Tauekel khan the formation of the ethno territory of the Kazakh people brought to the end.

Keywords: Khan, Khanate, State, Politics, Kazakh People, Authority, Power.